

Ús dels recursos expressius no verbals

Materials de treball i reflexió relacionats amb *“La comunicació als centres educatius”*

Joan Teixidó Saballs
GROC

A l'apartat 2.3., en argumentar que l'expressivitat constitueix el tret característic primordial de l'emissor, es postula la necessitat que hi hagi congruència entre el contingut del missatge i la resta d'elements no lingüístics que contribueixen a conferir-li significat: to de veu, entonació, gesticulació... Cal que l'actitud comunicativa de l'emissor sigui coherent amb allò que pretén transmetre.

A les escoles i instituts es viuen situacions comunicatives que posen de manifesta aquesta necessitat. És possible veure un directiu que apel·la a la col·laboració del professorat amb un to de veu marcial i amb gestos de prepotència que contradiuen el missatge que transmet; l'expressió d'una queixa per part d'un pare, d'una manera sentida, amb mostres de dolor i d'indignació que avalen la manera com està vivint el conflicte; la demanda d'ajut d'un professional que no sap com tractar un conflicte de classe...

A llarg de la teva trajectòria professional és possible que hagi estat testimoni o que hagi viscut personalment una situació comunicativa en la qual s'hagi fet evident la importància de l'expressivitat associada al missatge lingüístic. Aquesta activitat et permetrà reflexionar-hi i aprofundir-hi. Es tracta de reconstruir una situació comunicativa tot posant una especial atenció a descriure els aspectes que transcendeixen el mer intercanvi lingüístic: gestos, moviments, actituds, tons de veu, entonació, exclamacions, etc. pel tal de veure quina és la importància d'aquests factors en la comunicació interpersonal.

A l'hora de realitzar l'exercici, et proposo de seguir les passes següents :

a.- Dedicar una estona a **localitzar i recordar la situació comunicativa** que vols relatar. Pensa-hi sense presses; frueix recordant-la...

b.- Fes-ne una **elaboració per escrit**, tenint en compte els aspectes següents

- b.1. Explica els elements del context, les circumstàncies prèvies a la situació que descrius, la descripció dels condicionants que condueixen al conflicte o a l'acte de comunicació... que et semblin fonamentals per entendre'l.
- b.2. Reprodueix els intercanvis comunicatius entre els interlocutors, tot posant un especial èmfasi a :
- a) *Diàleg*. Reprodueix amb la major fidelitat possible els diàlegs entre les persones. Òbviament, no pots aportar un reflex exacte del diàleg original (atès que no en tens cap testimoni) sinó que en fas una reconstrucció literària, tot partint del record
 - b) Enmig del diàleg, dóna compte dels *aspectes no lingüístics* que consideris que tenen una especial incidència en la comunicació. Es tracta de descriure amb deteniment quins recursos expressius s'empren (gestos, moviments, entonació, silencis, etc.) i de quina manera es fan servir, tant des de la perspectiva de l'emissor com del receptor.

c. Reflexió arran de l'episodi descrit en la qual es doni compte de

- c.1. Quin ús es fa dels recursos expressius no verbals?
- c.2. Quina importància creus que han tingut els aspectes expressius no lingüístics en el resultat final de la comunicació? Què t'indueix a pensar així?
- c.3. Quins dèficits presenten?, en quins errors incorren els personatges que intervenen en el cas descrit, pel que fa a l'ús dels recursos expressius? De quina manera penses que poden millorar-los ?

d. Pas a l'acció

Independentment del cas descrit, la realització de l'exercici t'ha portat a plantejar-te l'ús que fas dels recursos no verbals en la comunicació? Has descobert algun aspecte a millorar al qual fins ara no havies prestat atenció? T'has plantejat algun objectiu de millora? En cas afirmatiu, quin/quins? Què penses fer per millorar?